

PERSBERICHT

Public sector achievement in 36 countries: A comparative assessment of inputs, outputs and outcomes

Den Haag, 16 december 2015

Dit rapport geeft antwoord op de vraag hoe de 28 EU-lidstaten plus Canada, de VS, Japan, Z-Korea, Australië, N-Zeeland, Noorwegen en Zwitserland presteerden op de verschillende terreinen van de publieke sector over de periode 1995-2012. We kijken uitgebreid naar onderwijs en gezondheid en meer globaal naar sociale veiligheid, wonen, sociale zekerheid en openbaar bestuur.

De meest recente resultaten voor onderwijs, gezondheid, wonen, sociale zekerheid en openbaar bestuur laten globaal het volgende zien voor de landen van de Europese Unie:

- Noord-Europese landen presteerden gemiddeld het best in elk van deze vijf sectoren, gevolgd door West-Europese landen.
- Centraal- en Oost-Europese landen en Zuid-Europese landen presteerden gemiddeld minder goed in elk van deze vijf sectoren met één uitzondering: de prestaties van Zuid-Europa op het terrein van gezondheid (levensverwachting en zuigelingensterfte) waren vergelijkbaar met die van West-Europa.

Hieronder volgen de belangrijkste bevindingen per sector.

Onderwijsprestaties op het gebied van wiskunde en taal in Europa blijven achter bij die in Japan en Z-Korea:

- De gemiddelde prestaties van 15-jarige scholieren uit West-Europa, Noord-Europa, Oceanië (Australië en N-Zeeland), en Noord-Amerika in wiskunde en taal waren in 2012 onderling vergelijkbaar, maar aanzienlijk lager dan in Oost-Azië (Zuid-Korea en Japan) en hoger dan in Zuid-Europa en Centraal- en Oost-Europa.
- De gemiddelde prestatie in wiskunde in Nederland daalde tussen 2003 en 2012 aanzienlijk, terwijl de gemiddelde prestatie in taal niet veel veranderde.
- Prestatieverschillen in wiskunde en taal tussen de 36 landen in dit rapport nemen af. Dit komt doordat de prestaties van minder goed scorende landen gemiddeld sneller verbeteren dan de prestaties van goed scorende landen.

- Wetenschappelijke studies laten zien dat de prestaties van 15-jarige scholieren in wiskunde en taal bepaald worden door (i) individuele eigenschappen en de sociaaleconomische status van familie; (ii) de kwaliteit van leraren en lesmateriaal; en (iii) institutionele kenmerken van scholen en het onderwijsstelsel. Belangrijke institutionele kenmerken zijn:
 - Examens waarvan de inhoud niet door scholen zelf wordt bepaald, maar door onafhankelijke externe instanties.
 - Het monitoren van lessen.
 - Het publiek maken van studieresultaten, zodat de prestaties van individuele scholen kunnen worden beoordeeld door ze te vergelijken met regionale of nationale gemiddelden.
 - Regelgeving die ervoor zorgt dat studieresultaten gebruikt worden om te bepalen of scholieren naar het volgende jaar gaan.
 - Autonomie voor scholen waar het gaat om procesmatige beslissingen en personeelsbeleid, maar niet waar het gaat om het bepalen van de hoogte van het budget of de inhoud van vakken.
 - Het bevorderen van concurrentie tussen scholen, door naast publieke scholen ook private scholen toe te laten. Hierbij zijn wel publieke middelen nodig om ervoor te zorgen dat scholieren met minder financiële middelen ook kunnen kiezen voor een private school.

Gezondheidsverschillen tussen landen steeds kleiner:

- De levensverwachting bij geboorte was in 2012 het hoogst in Japan (83,2 jaren). Binnen Europa was deze het hoogst in Zuid- en West-Europese landen. De laagste levensverwachting was te vinden in de Centraal- en Oost-Europese landen. In Nederland was de levensverwachting 81,2 jaren. De levensverwachting stijgt jaarlijks in de slechts presterende landen sneller (met gemiddeld 6 maanden), dan in de best presterende landen (2 maanden). In Nederland stijgt de levensverwachting jaarlijks met gemiddeld 2,5 maanden.
- De zuigelingensterfte was binnen Europa het laagst in de Noord-Europese landen (gemiddeld 2,7 per 1000 levendgeborenen) en het hoogst in de Centraal- en Oost-Europese landen. Zuigelingensterfte in de 28 EU-lidstaten daalde van 7,5 in 1995 naar 3,8 in 2012. De grootste daling vond plaats in de landen waar de zuigelingensterfte het hoogst was. In Nederland daalde de zuigelingensterfte van 5,5 naar 3,7.
- Verschillen in levensverwachting en zuigelingensterfte tussen de 36 landen in dit rapport nemen af. Dit komt doordat achterblijvende landen de afgelopen jaren een sterke verbetering kenden van de gezondheid van hun burgers.
- Verschillen in gezondheid tussen landen lijken gedeeltelijk te worden verklaard door verschillen in leefstijl, verschillen in de uitgaven aan gezondheid (als percentage van het BBP) en verschillen in inkomen per hoofd van de bevolking.

Hoge criminaliteitscijfers: slechter veiligheidsbeleid of betere registratie?

- Het vergelijken van misdaadcijfers tussen landen is niet eenvoudig. De enige beschikbare internationale data zijn gebaseerd op politieregistraties. Een belangrijk probleem hierbij is dat het niveau van registraties in een land hoog kan zijn, omdat het aantal misdrijven hoog is of omdat een relatief groot deel van de misdrijven wordt gerapporteerd of geregistreerd: de veiligheidsparadox.
- Gemiddeld spendeerden landen in 2012 1 tot 2,5 procent van hun BBP aan openbare orde en veiligheid. Centraal- en Oost-Europese landen gaven gemiddeld het meeste uit, Noord-Europese landen het minst. Landen

besteedden het grootste deel van deze uitgaven aan de politie (65 procent), gevolgd door de rechterlijke macht (23 procent) en het gevangeniswezen (12 procent).

- De kans op arrestatie en de kans op detentie hangen negatief samen met de landelijke geregistreerde criminaliteit. Vanwege de onvergelykbaarheid van de geregistreerde criminaliteit hoeft dit geen oorzakelijke relatie te zijn. Wel laten wetenschappelijke studies in het algemeen zien dat de - vooral zichtbare - kans op arrestatie een afschrikkende werking heeft.
- Detentie kan veroorzaken dat er tijdelijk van weerhouden om nieuwe misdrijven te plegen; ook kan het afschrikwekkend werken voor andere potentiële misdaadplegers. Voor het verminderen van recidive bij gedetineerden is het bewijs niet overtuigend. Enkel detentie zonder individueel behandelprogramma leidt niet tot minder recidive en kan zelfs contraproductief werken.

In landen met hogere geregistreerde criminaliteit wordt in het algemeen meer vertrouwen in de politie en het rechtssysteem uitgesproken. Dit kan betekenen dat hogere criminaliteitscijfers mede een gevolg zijn van een hogere bereidheid onder burgers om incidenten bij de politie te melden.

Wonen: verschillen tussen de EU-lidstaten worden langzaam kleiner:

- Bij wonen is in dit rapport gekeken naar de kwaliteit van woningen, de mate waarin woningen voldoende ruimte bieden, en de betaalbaarheid van woningen. Binnen Europa presteerden de Noord-Europese landen in 2012 gemiddeld het beste op deze terreinen, hoewel het verschil met West-Europa niet groot was. Zuid-Europa en vooral Centraal- en Oost-Europa presteerden aanmerkelijk minder goed. Op het niveau van individuele landen presteerden Zweden, Noorwegen, Ierland en Luxemburg het best, en Bulgarije, Letland, Roemenië en Portugal het minst goed.
- De prestaties van landen zijn in de meeste gevallen verbeterd tussen 2007 en 2012. De verschillen tussen Europese regio's namen af.
- De vergelijkbaarheid van de cijfers is om diverse redenen beperkt, maar een hogere score voor het totaal van de dimensies van kwaliteit, ruimte en betaalbaarheid gaat veelal gepaard met een hoger inkomen. Woningen worden vooral via 'de markt' geproduceerd en het beleid beperkt zich meestal tot een correctie daarop. De woonsituatie wordt verder beïnvloed door het gedrag van huishoudens (bv. via familiebezit) en is voor een deel historisch bepaald (bv. via de koop/huurverhouding).

Noord-Europa presteert het best op sociale zekerheid:

- De belangrijkste doelen van sociale zekerheid zijn het bestrijden van armoede en het beschermen van burgers tegen economische tekorten. Op basis daarvan is in dit rapport gekeken naar armoede, het aandeel jonge mensen dat niet werkt, langdurige werkloosheid en de kloof tussen inkomen voor en na pensionering.
- Binnen Europa presteerden de Noord-Europese landen gemiddeld het beste. Dat betekent dat zij een laag aandeel armen hadden, net als een laag aandeel jonge mensen dat niet werkt en een laag aandeel langdurige werkloosheid. Verder kenden zij ook een kleine kloof tussen inkomen voor en na pensionering. Noord-Europa wordt gevolgd door de landen in West-Europa. De landen in Zuid-Europa en Centraal- en Oost-Europa presteerden minder goed.
- In de periode 2005-2011 steeg de armoede in de meeste West-Europese landen maar daalde deze in de meeste Noord-Europese en Centraal- en Oost-Europese landen.

- De langdurige werkloosheid nam in de meeste landen de afgelopen jaren toe. Deze toename was het sterkst in een aantal Zuid-Europese en Centraal- en Oost-Europese landen, en in Ierland.

Persbericht

Ook op openbaar bestuur presteert Noord-Europa het best:

- Bij openbaar bestuur is in dit rapport gekeken naar de invloedrijke Wereldbank indicatoren voor 'goed bestuur'. Deze indicatoren meten de kwaliteit van zes onderdelen van openbaar bestuur op basis van de meningen van experts, ondernemers en burgers.
- De gemiddelde prestatie voor 'goed bestuur' was in 2013 het hoogst voor Noord-Europa, gevolgd door Oceanië (Australië en N-Zeeland), West-Europa, Noord-Amerika en Oost-Azië (Japan en Z-Korea). Centraal- en Oost-Europa en Zuid-Europa presteerden minder goed.
- Tussen 1996 en 2013 verslechterde de kwaliteit van openbaar bestuur in de landen van Zuid-Europa (behalve in Malta), West-Europa (behalve in Zwitserland) en Noord-Amerika. In Centraal- en Oost-Europa (behalve in Hongarije en Slovenië) en in Japan en Korea ging de kwaliteit van bestuur juist omhoog. Noord-Europa en Oceanië (Australië en N-Zeeland) hadden stabiele hoge scores.
- De kwaliteit van het openbaar bestuur neemt toe als landen welvarender zijn, de persvrijheid groter is en de toegang tot het ambtelijk apparaat open staat voor iedereen.

Dit zijn de voornaamste bevindingen van de SCP-publicatie *Public sector achievement in 36 countries: A comparative assessment of inputs, outputs and outcomes* die verschijnt op vrijdag 18 december 2015. Deze publicatie volgt op eerdere edities in 2004 en 2012 en is mede gefinancierd door het Nederlandse Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK). De resultaten van dit rapport worden onder andere gebruikt tijdens het Nederlandse voorzitterschap van de Europese Unie in de eerste helft van 2016.

SCP-publicatie 2015/33, *Public sector achievement in 36 countries: A comparative assessment of inputs, outputs and outcomes*, Den Haag, Sociaal en Cultureel Planbureau, ISBN 978 90 377 0741 0, prijs € 46,00.

De publicatie is verkrijgbaar bij de (internet-)boekhandel of gratis te downloaden via de website: www.scp.nl

Voor meer informatie:

Benedikt Goderis, tel. 070 – 340 6115, e-mail: b.goderis@scp.nl

Algemene vragen: SCP voorlichter: Irma Schenk, tel. 070 – 340 5605, e-mail: i.schenk@scp.nl